

Заходи безпеки при здійсненні охорони територій та об'єктів сільськогосподарських підприємств у сфері АПК в осінньо-зимовий період

Відділом з питань безпеки праці Управління інспекційної діяльності в Одеській області Південного міжрегіонального управління Державної служби з питань праці провівши аналіз нещасних випадків в секторі АПК дійшов висновку, що причинами нещасних випадків, що відбуваються на підприємствах АПК з особами, які залучені до охорони об'єктів, територій, будівель і споруджень сільгосппідприємств, є невиконання посадовцями обов'язків з охорони праці, недотримання інструкцій по охороні праці, слабка робоча дисципліна на робочому місці (знаходження на робочому місці в стані алкогольного сп'яніння сторожів, не знання об'єкту, який знаходиться під охороною, а також незадовільний стан здоров'я).

Більше ніж третина нещасних випадків, серед яких немало з тяжкими наслідками, відбувається із-за знаходження сторожів в стані алкогольного сп'яніння на робочому місці, присутність сторонніх осіб на об'єкті (території), що охороняється, з відома сторожа, а так само вихід за територію самих сторожів, що охороняється. У багатьох сторожів немає елементарного уявлення про те, як нести чергування, незнання інструкцій по охороні праці для сторожа, а також як діяти в екстрених ситуаціях. І це не випадково, тому що навчання проводиться не систематично, а носить характер разової кампанії в умовах сезонних і тимчасових робіт, а це неприпустимо.

Практично скрізь перший ступінь оперативного контролю за станом охорони праці проводиться формально. Про це свідчать порушення, що виявляються в ході перевірок. Головними причинами нещасних випадків є порушення трудової і виробничої дисципліни, порушення в організації навчання і перевірки знань з охорони праці і контролю за ними. Особливу увагу хотілося б звернути на здійснення охоронної діяльності сторожами сільгосппідприємств у зимовий період (у період низьких температур снігових заметів і інших несприятливих погодних умов). У зимовий період особливо гостро стоїть питання навчання і інструктажу сторожів, а так само створення усіх умов для безпечної роботи (забезпечення теплим спецодягом, засобами зв'язку, освітлювальними і обігрівальними приладами і т.д.). Суворе дотримання правил протипожежної безпеки. Наявність засобів пожежогасіння (у справному та перевіреному стані) і уміння ними користуватися. Здійснення постійного контролю (об'їзду пунктів охорони) особами адміністрації підприємства. Суворий контроль за використовуваними нагрівальними електроприладами (ізоляція електропроводки, захищеність нагрівальних елементів). Забезпечення сторожів дровами або іншими опалювальним матеріалом для підтримки нормального температурного режиму в сторожці. Здійснення постійного контролю (об'їзду пунктів охорони) особами адміністрації підприємства. Забезпечення самими сторожами безпечного доступу до води і до опалювальних матеріалів, видалення снігових закидань, а так само дотримання норм безпеки при обході територій поблизу будівель і споруд де є загроза падіння бурульок і крижаних (снігових) брил з дахів.

Відділ з питань безпеки праці Управління інспекційної діяльності в Одеській області Південного міжрегіонального управління Державної служби з питань праці звертає увагу керівників підприємств та відповідальних осіб що правильна організація робіт і суворе дотримання правил і норм охорони праці, безпеки виробництва та пожежної безпеки - одно з основних умов відвертання виникнення нещасних випадків

Головний державний інспектор
відділу з питань безпеки праці
Управління інспекційної діяльності в Одеській області
Південного міжрегіонального управління
Державної служби з питань праці

I

Іван. ПОТАНЬ

Робота сторожів та охоронників часто пов'язана з травмонебезпечними ризиками. Якщо сторожі та охоронники порушують трудову й виробничу дисципліну, інструкції з охорони праці та пожежної безпеки, це призводить до збільшення кількості нещасних випадків, особливо у зимовий період.

Аналіз причин [нещасних випадків](#), які трапляються зі сторожами та охоронниками, та поради щодо правильної організації робіт допоможуть зменшити рівень травматизму на виробництві.

Основні причини нещасних випадків зі сторожами та охоронниками

Можна виділити такі основні причини травмування або загибелі осіб, які залучені до охорони об'єктів, територій, будівель і споруд:

- недотримання інструкцій з охорони праці;
- падіння на території підприємств під час обходу та огляду об'єктів;
- порушення трудової і виробничої дисципліни, вимог з охорони праці, що обумовлено вживанням спиртних напоїв у робочий час і на робочому місці;
- необережне поводження з вогнем;
- незнання об'єкта, який перебуває під охороною;
- незадовільний стан здоров'я сторожа;
- використання саморобних електричних пристроїв з відкритою спіраллю, наявність оголених проводів, відсутність замків на електрощитах, несправність електророзеток і підключення світильників.

Інші причини, які призводять до травмування:

- розміщення ліжок і тапчанів на робочих місцях;
- відсутність схем руху сторожів;
- [куріння у невідведених місцях](#), самовільний вихід за межі території об'єкта;
- відсутність на робочому місці засобів зв'язку та переліку номерів телефонів представників адміністрації підприємства, чергового місцевого відділу поліції, пожежної служби, швидкої медичної допомоги тощо;
- відсутність планів аварійних ситуацій.

Немало нещасних випадків з тяжкими наслідками спричинені тим, що сторожі перебувають на роботі у стані алкогольного сп'яніння, допускають сторонніх осіб на територію, яка охороняється, або самі виходять за межі об'єкта, що перебуває під наглядом.

Серед передумов, які найчастіше призводять до порушень, можна виділити такі:

- низька вимогливість і відсутність постійного контролю з боку посадових осіб підприємства за виконанням працівниками їхніх посадових обов'язків під час чергувань;
- відсутність раптового контролю за дотриманням сторожами та охоронниками трудової та виробничої дисципліни, вимог інструкцій з охорони праці, [правил внутрішнього трудового розпорядку](#), особливо під час вечірніх і нічних чергувань та у вихідні;
- прийняття сторожами та охоронниками під час виконання їхніх службових обов'язків недостатньо обміркованих рішень, що стосуються їхньої особистої безпеки та здоров'я;
- свідоме недотримання вимог безпеки праці, зокрема тих, що встановлюють законодавчі акти, правила та інструкції.

Часто сторожі не розуміють, як саме потрібно правильно чергувати, що робити в екстрених ситуаціях. Причина такого незнання криється в тому, що зазвичай відповідальні особи не проводять систематичного навчання для сторожів, не розробляють для них інструкцій з охорони праці.

У період дії воєнного стану в інструкції з охорони праці сторожа потрібно прописати порядок дій під час повітряної тривоги, під час обстрілів, правила поведінки у разі виявлення на території об'єкта вибухонебезпечних предметів тощо.

Взимку роботодавці мають тримати на особливому контролі дотримання вимог з охорони праці та активізувати профілактичну роботу серед працівників щодо попередження нещасних випадків через складні погодні умови. При цьому обов'язок підприємця — забезпечити їх теплим спецодягом, ліхтарями, засобами зв'язку, подбати, щоб об'єкти були

достатньо освітлені. Необхідно також провести відповідні інструктажі та навчання з працівниками.

Заходи, які допоможуть уникнути травмування сторожів та охоронників

Суб'єкти господарювання мають створити на робочих місцях безпечні умови праці, щоб запобігти травматизму й нещасним випадкам за несприятливих погодних умов і низьких температур. Зокрема взимку роботодавці мають вжити таких заходів, щоб захистити працівників від шкідливої дії зниженої температури:

- організувати попередні й періодичні медичні огляди;
- забезпечити працівників засобами індивідуального захисту від холоду, робочим інвентарем для прибирання снігу та льоду, а також піском або іншими протиожеледними матеріалами;
- провести інструктажі з безпечного ведення робіт у холодний період;
- надавати перерви для обігрівання і відпочинку;
- припиняти роботи за несприятливих погодних умов.

Знижена температура може призвести до патологічних змін в організмі — переохолодження і відмороження, застуди, загострення виразкової хвороби шлунку, серцево-судинних захворювань. Загальне переохолодження організму відбувається тоді, коли температура тіла стає нижчою, ніж його фізіологічна межа, — 35 °C.

Представники адміністрації підприємства мають організувати:

- регулярний обхід або об'їзд пунктів охорони;
- суворий контроль за нагрівальними електроприладами (ізоляція електропроводки, захищеність нагрівальних елементів);
- забезпечення сторожів дровами або іншими матеріалами, необхідними для підтримки належної температури в сторожці.

У зимовий період пішохідні доріжки потрібно своєчасно прибирати від снігу й льоду та посипати піском, щоб запобігти падінню працівників.

Безаварійна робота підприємств не менше залежить від того, наскільки відповідально ставляться до своїх робочих обов'язків самі сторожі. Зокрема вони мають суворо дотримуватися [правил пожежної безпеки](#), знати, де розташовані засоби пожежогасіння (вони мають бути у справному стані), вміти ними користуватися.

Також важливо подбати про безпечний доступ до води і опалювальних матеріалів, вчасно прибирати снігові замети та дотримуватися норм безпеки під час обходу територій поблизу будівель і споруд, з дахів яких можуть впасти бурульки або крижані чи снігові брили.

Щоб зменшити ризик травм під час ожеледиці, скористайтеся такими порадами.

- ходіть не поспішаючи, ноги злегка розслабте в колінах, а ступайте на всю підошву. Руки не повинні бути зайняті торбами;
- при порушенні рівноваги швидко присядьте — це найбільш реальний шанс утриматися на ногах;
- падайте в ожеледицю з мінімальним збитком для свого здоров'я. Відразу присядьте, щоб знизити висоту. У момент падіння стисніться, напружте м'язи, а доторкнувшись до землі, обов'язково перекотіться — удар, спрямований на вас, розтягнеться і витратить свою силу при обертанні;
- не тримайте руки в кишенях — це збільшує можливість не тільки падіння, але й отримання більш важких травм, особливо переломів.

Найкращими для льоду є підошви з мікропористою чи іншої м'якої основи.

Правильна організація робіт, суворе дотримання правил охорони праці та безпеки виробництва допоможуть запобігти виникненню нещасних випадків.

Забезпечте контроль з питань охорони праці та активізуйте профілактичну роботу серед працівників щодо попередження нещасних випадків через складні погодні умови.

Безпечні умови праці

Для організації безпечної роботи сторожів, недопущення травмувань роботодавцю слід створити безпечні умови праці, а саме:

- провести відповідні інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки з урахуванням особливостей роботи в зимовий період;
- провести навчання і перевірку знань з охорони праці і безпечного виконання робіт, діям при виявленні пожежі, правилам користування первинними засобами пожежогасіння та прийомом гасіння пожеж, діям в інших аварійних ситуаціях, наданню першої домедичної допомоги;
- розробити і затвердити безпечні маршрути руху сторожів територією підприємства;
- пішохідні доріжки своєчасно прибирати від снігу та льоду, а також своєчасно посипати спеціальною сумішшю для запобігання від падіння та травмування працівників під час огляду території;
- забезпечити працівника зимовим спецодягом та спецвзуттям на неслизькій підшві;
- організувати безпечне опалення службового приміщення сторожа, заборонити використання саморобних електричних нагрівальних приладів, забезпечити первинними засобами пожежогасіння;
- забезпечити службове приміщення сторожа стаціонарним телефоном та переліком номерів телефонів керівників підприємства та аварійних служб;
- розробити план ліквідації аварійних та небезпечних ситуацій;
- забезпечити сторожів ліхтарями, засобами самозахисту;
- забезпечити достатню освітленість території підприємства або об'єкту на якому здійснюється охорона;
- не допускати куріння в невідведених місцях, самовільний вихід за межі території об'єкта;
- забезпечити оперативний контроль за дотриманням сторожами трудової та виробничої дисципліни, вимог інструкцій з охорони праці, особливо під час несення вечірніх, нічних чергувань та у вихідні дні.

Останнім часом дуже поширені нещасні випадки із смертельним наслідком зі сторожами через погіршення стану їх здоров'я. Практика розслідувань таких нещасних випадків, свідчить, що сторожами працюють літні люди, які в більшості випадків мають хронічні захворювання серцево-судинної системи, перебувають на обліку в лікувальних закладах, але одночасно яким не проводиться медичний огляд з урахуванням шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.